

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 401/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Tomášom Sisákom, advokátom, Havlíčkova 16, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 64/2018 (v časti rozhodovania o náhrade trov obhajoby) takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 19. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 64/2018 v časti rozhodovania o náhrade trov obhajoby (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“). Zároveň sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 eur a náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozhodnutím okresného súdu č. k. 1 T 64/2018 z 20. júna 2019 ustanovený za obhajcu (v zmysle § 40 ods. 2 Trestného poriadku, pozn.) obžalovanému [REDAKOVANÉ]. Následne podal 21. mája 2020 návrh, ktorým si uplatnil nárok na odmenu a náhradu za poskytovanie právnych služieb (v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov

za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov) v sume 795,88 eur. Okresný súd uznesením č. k. 1 T 64/2018 z 12. augusta 2020 (ďalej len „uznesenie z 12. augusta 2020“) rozhodol tak, že sťažovateľovi priznal odmenu a náhradu za poskytovanie právnych služieb v sume 494,95 eur. Sťažovateľ podaním (okresnému súdu doručeným 27. augusta 2020, pozn.) podal sťažnosť proti uzneseniu z 12. augusta 2020, v ktorej namietal výšku priznanej odmeny a náhrady za poskytovanie právnych služieb (poukázal na to, že okresný súd mu nepriznal úkony právnej služby a s tým súvisiaci režijný paušál za úkony uskutočnené 7. novembra 2019 a 5. marca 2020, pozn.). Na základe podanej sťažnosti okresný súd uznesením č. k. 1 T 64/2018 z 9. augusta 2021 zrušil uznesenie z 12. augusta 2020 a vyššej súdnej úradníčke uložil povinnosť vo veci znova konať a rozhodnúť.

3. Sťažovateľ uviedol, že podaním z 11. januára 2021 označeným ako „*Zdvorilostná žiadosť obhajcu o zabezpečenie prevodu náhrady trov konania vrátane trov právneho zastúpenia na účet ustanoveného obhajcu*“ požiadal o prevod náhrady trov právneho zastúpenia, pričom okresný súd následne rozhodol uznesením č. k. 1 T 64/2018 zo 6. septembra 2021, ktorým sťažovateľovi priznal odmenu a náhradu za poskytovanie právnych služieb v sume 635,74 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ namieta, že okresný súd za viac ako 1 rok a 8 mesiacov nezabezpečil prevod priznanej náhrady trov právneho zastúpenia na jeho účet (na základe uznesenia zo 6. septembra 2021, pozn.). V tejto súvislosti poukázal na znenie § 553 ods. 3 Trestného poriadku, na základe ktorého o návrhu na odmenu a náhradu za poskytovanie právnych služieb má byť rozhodnuté do 30 dní od jeho podania a priznaná odmena a náhrada má byť vyplatená najneskôr do 90 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Argumentuje, že v dôsledku postupu okresného súdu nedisponoval priznanými finančnými prostriedkami neprímerane dlhú dobu, kvôli nečinnosti okresného súdu nemohol predmet svojho vlastníctva pokojne užívať ani nijak s ním nakladať a disponovať. Podotkol, že priznaná suma finančných prostriedkov nebola pre neho v zanedbateľnej výške. Tiež uviedol (s poukazom na jednotlivé rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, pozn.), že ochrana sa poskytuje aj legitímnemu očakávaniu, že dôjde k nadobudnutiu určitej majetkovej hodnoty. Jeho legitímnym očakávaním preto bolo, že dôjde k prevodu náhrady trov právneho zastúpenia v podobe finančných prostriedkov na jeho účet. Je toho názoru, že v jeho veci nebolo zo strany okresného súdu naplnené kritérium legality, legitimacy a proporcionality, pretože sťažovateľ v dôsledku neefektívnej a nesústredenej činnosti okresného súdu nemohol užívať svoj majetok a bol mu odopieraný prístup k spravodlivosti a možnosť ukončiť stav jeho právnej neistoty. Dodal, že v dôsledku už uvedeného postupu okresného súdu (kvôli ktorému nedisponoval neprímerane dlhú dobu priznanými finančnými prostriedkami, pozn.) došlo okrem porušenia jeho práva vlastníť a pokojne užívať majetok aj k porušeniu jeho práva na súdnu a inú právnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v jeho napadnutom konaní. Porušenie svojich práv sťažovateľ vzhladá v tom, že okresný súd nebol „schopný“ uskutočniť prevod sumy priznanej mu ako odmenu a náhradu za poskytovanie právnych služieb viac ako 1 rok a 8 mesiacov od jej právoplatného priznania (uznesením zo 6. septembra 2021, pozn.).

6. Článok 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Tento článok ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Zároveň v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I. ÚS 234/2020).

7. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) je nepochybne aj rozhodovanie o náhrade trov konania vrátane jej výšky. Rozhodovanie o náhrade trov konania je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania.

8. V podstatnej časti ústavnej sťažnosti však sťažovateľ napádal práve aj skutočnosť, že v dôsledku postupu okresného súdu bolo porušené aj jeho právo vlastníť a pokojne užívať majetok. Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd zároveň považuje na tomto mieste za potrebné poukázať aj na obsah ochrany poskytovaný čl. 20 ods. 1 ústavy: „Článkom 20 ods. 1 ústavy sa vlastníčkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom.“ (PL. ÚS 33/95) „Tento článok ústavy nevyhlasuje za základné ľudské právo vlastníctvo samotné, ale právo byť vlastníkom, t. j. právo nadobúdať vlastníctvo. Vztahuje sa na štátnych občanov Slovenskej republiky, cudzincov, právnické osoby slovenské i zahraničné a aj štát. Výklad tohto ustanovenia však neznamená, že každý má právo vlastníť akýkoľvek majetok... Uvedené ustanovenie ústavy treba vykladať tak, že každý má právo vlastníť majetok, ktorý ústavou alebo zákonom Slovenskej republiky nie je z tohto vlastníctva vylúčený.“ (PL. ÚS 38/95).

9. Sťažovateľ namietal, že okresný súd mu priznanú odmenu a náhradu za poskytovanie právnych služieb (priznanú uznesením zo 6. septembra 2021 v sume 635,74 eur, pozn.) nevyplatil (resp. nezabezpečil jej prevod na bankový účet, pozn.) počas obdobia dlhšieho ako 1 rok

a 8 mesiacov. Z príloh ústavnej sťažnosti však jednoznačne vyplýva, že výplata uvedených finančných prostriedkov bola zo strany okresného súdu na bankový účet sťažovateľa už uskutočnená. Platba (v sume 635,74 eur, pozn.) bola na účet sťažovateľa prijatá 30. mája 2023 (teda 20 dní pred podaním ústavnej sťažnosti, pozn.).

10. S poukazom na už uvedené ústavný súd dodáva, že sťažovateľ teda už v čase podania tejto ústavnej sťažnosti musel mať vedomosť o tom, že okresný súd mu zaslal predmetné finančné prostriedky na jeho účet, a tak už v čase podania ústavnej sťažnosti žiadnym spôsobom nemohol svojím postupom a konaním zasiahnuť do sťažovateľom namietaných práv.

11. Zároveň pri skúmaní opodstatnenosti námietok sťažovateľa, primárne o porušení jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým konaním ústavný súd považoval za relevantné a podstatné, že v prípade sťažovateľa nedošlo k úplnému zmareniu nadobudnutia vlastníctva k peniazom predstavujúcim odmenu za právne zastupovanie, ale len k oddialeniu nadobudnutia tejto peňažnej sumy – odmeny. Navyše, ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že už v čase podania ústavnej sťažnosti bola sťažovateľovi odmena aj preukázateľne uhradená.

12. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 512/2022).

13. Navyše, ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už ani nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd ju odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany.

14. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

15. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 18. júla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu